

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสระแก้ว มีรายละเอียดดังนี้

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 กับ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 กับ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 และ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 รวมทั้งสิ้น 3,534 คน แบ่งออกเป็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1 จำนวน 1,925 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 จำนวน 1,609 คน ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว รวมทั้งสิ้น 360 คน จำแนกเป็น ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 196 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำนวน 164 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) เกี่ยวกับ คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสระแก้ว แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เป็นคำถามที่ถามเกี่ยวกับ สถานภาพของครู จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา วิทยฐานะ ขนาดของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักบริหารมืออาชีพ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งกำหนดระดับคะแนนไว้เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยตรวจสอบความถูกต้อง ครบคลุม และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับ $\alpha = 0.99$

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ขอให้ออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. ทำการจัดส่งแบบสอบถามพร้อมด้วยหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยัง ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยจัดส่งทางไปรษณีย์และเดินทางไปด้วยตนเอง จำนวน 360 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดวันที่ขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน
3. ตรวจสอบจำนวนของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้รับกลับคืนมา เมื่อโรงเรียนแห่งใดยังไม่ส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน ได้ทวงถามภายใน 7 วัน ในบางส่วนผู้วิจัยติดตามเก็บด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการตรวจนับ พบว่า ครบตามจำนวนที่ได้ส่งแบบสอบถามออกไป และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้อง และทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว ในคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 6 คุณลักษณะ ดังนี้

1.1 คุณลักษณะที่ 1 มีพื้นฐานเดิมเป็นทุน ในภาพรวมมีคุณลักษณะผู้บริหาร มืออาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากลงมาสามอันดับ ได้แก่ มีความปรารถนาดีต่อองค์กร ผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และชุมชน รองลงมา ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความไว้วางใจ เชื่อถือ ศรัทธาจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การเป็น ผู้ร่วมงาน การเป็นผู้ร่วม จัดงานหรือกิจกรรม รวมทั้งการเป็นผู้เสนอผลงาน และเผยแพร่ ผลงานขององค์กร ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก และจัดเป็น อันดับสุดท้าย ได้แก่ เป็นผู้นำทางวิชาการ มุ่งมั่นพัฒนาตนเอง พัฒนาครู และพัฒนาผู้เรียน

1.2 คุณลักษณะที่ 2 มีการศึกษา ในภาพรวมมีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ใน ระดับมาก เรียงจากมากลงมาสามอันดับ ได้แก่ ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการบริหาร การศึกษา และคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพระดับมาก ได้แก่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทางการบริหารการศึกษา หรือประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการบริหารการศึกษา ส่วน คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก และจัดเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ เป็นผู้ที่ไม่เรียนรู้ เพิ่มทักษะประสบการณ์ใหม่ สามารถสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้

1.3 คุณลักษณะที่ 3 มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ในภาพรวมมีคุณลักษณะผู้บริหาร มืออาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากลงมาสามอันดับ ได้แก่ มีการแต่งกายที่เหมาะสมกับ ตำแหน่ง วัย และสถานการณ์ รองลงมา ได้แก่ มีสุขภาพอนามัยที่ดี ดูแลร่างกายให้สะอาด อยู่เสมอ และมีความรอบรู้ในวิชาชีพผู้บริหาร ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ใน ระดับมาก และจัดเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ เป็นผู้มีอารมณ์มั่นคง ระวังความโกรธได้ เป็นอย่างดี

1.4 คุณลักษณะที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมมีคุณลักษณะผู้บริหาร มืออาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากลงมาสามอันดับ ได้แก่ การมีจิตสำนึกที่ตึงตังต่อ การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ รองลงมา ได้แก่ บริหารงานด้วย ความซื่อสัตย์ ทั้งในความคิด การพูด และการกระทำ และมีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อประโยชน์ แก่ส่วนรวม ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก และ จัดเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ ยอมรับการถูกวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.5 คุณลักษณะที่ 5 มีความสามารถ ความชำนาญ ในภาพรวมมีคุณลักษณะ ผู้บริหาร มืออาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากลงมาสามอันดับ ได้แก่ เป็นผู้ส่งเสริมให้ ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆขององค์กร รองลงมา

ได้แก่ เป็นผู้ที่เปิดใจกว้าง ยอมรับความปรารถนาดีของผู้อื่นที่จะเข้ามาช่วยเหลือ ร่วมคิดร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการทำหน้าที่ต่าง ๆ และเป็นผู้บริหารที่มีบทบาทเป็นผู้รับรู้ ผู้ประสานงาน ผู้สนับสนุน และผู้อำนวยการความสะอาด ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก และจัดเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้เทคนิคการจัดทำตารางการทำงานและแผนงานในการวางแผน และควบคุมการประสานงานของคณะและองค์กร

1.6 คุณลักษณะที่ 6 มีความรู้สึกและรุ่มรอบ ในภาพรวมมีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากลงมาสามอันดับ ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความรู้ใน ด้านระเบียบ กฎเกณฑ์ของทางราชการและของหน่วยงานเป็นอย่างดี และเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ศึกษาหาความรู้ในด้านระเบียบ กฎเกณฑ์ของทางราชการและของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา ได้แก่ เป็นผู้ที่สามารถให้คำแนะนำ และให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับระเบียบ กฎเกณฑ์ ที่มีออกมาใหม่ๆ แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ และเป็นผู้นำในการปรับวิถีชีวิตประชาธิปไตยใน โรงเรียน และแพร่สู่ชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก และจัดเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ เป็นผู้ที่สามารถบริหารจัดการโรงเรียนด้วยตนเอง ไม่รอรับการเปลี่ยนแปลงหรือการสั่งการ เพื่อรองรับการกระจายอำนาจที่จะได้รับในอนาคต

1.7 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยภาพรวม พบว่า มีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากลงมาสามอันดับ ได้แก่ คุณลักษณะที่ 2 มีการศึกษา รองลงมา ได้แก่ คุณลักษณะที่ 3 มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพอยู่ในระดับมาก และจัดเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ คุณลักษณะที่ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 กับ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระแก้ว เขต 1 กับ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ใน 6 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) มีพื้นฐานเดิมเป็นทุน 2) มีการศึกษา 3) มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ 4) มีคุณธรรม จริยธรรม 5) มีความสามารถ ความชำนาญ 6) มีความรู้สึกและรุ่มรอบ ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องการ

พัฒนาคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด นำไปเป็นกรอบงานในการวางแผนบุคลากร การพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดสระแก้ว สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ในการปรับปรุง และ/หรือ พัฒนาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของตน รวมทั้งสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อันส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปรายผล โดยจำแนกออกตามคุณลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว คุณลักษณะที่ 1 มีพื้นฐานเดิมเป็นทุน โดยศึกษาในประเด็น ความเป็นผู้นำ ตามธรรมชาติเดิมเป็นทุน เช่น ความถนัด (aptitude) ในการเป็นผู้นำ ได้แก่ การเป็นผู้นำ ทางวิชาการ ผู้นำองค์กร ผู้นำชุมชน เป็นต้น มีลักษณะนิสัยในการร่วมมือกิจกรรมกับผู้อื่น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรและชุมชน รวมทั้งการได้รับความเชื่อถือ ศรัทธาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จากผลการวิจัยในประเด็นนี้ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตาม ความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ได้ให้ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีเพชร จันทรส่องศรี (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับพฤติกรรม ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียนการสอน และการกำหนดภารกิจของโรงเรียน และงานวิจัยของ ปราโมทย์ สุวรรณแวก (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และด้านการจัดการด้านการเรียน การสอน และงานวิจัยของ อนุชิต วรรณสุทธิ (2546, บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะผู้บริหาร สถานศึกษามืออาชีพในอนาคต สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านความสามารถการเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลกำหนดเป้าหมายสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าปฏิรูป ปรับปรุง และพร้อมที่จะเป็น ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถประสานงานทำงานกับชุมชน องค์กรต่างๆ สามารถ จูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานเป็นทีมและมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนดได้ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ การทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความสามารถในการสร้างทีมงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้ใต้บังคับบัญชามีวุฒิภาวะทางอารมณ์และความคมทางปัญญา กล้าคิด กล้าทำ กล้านำเสนอ โครงการใหม่ๆ มีความสุขุม มั่นคง อดทน และหนักแน่น และมีความคล่องแคล่ว เฉลียวฉลาด มีไหวพริบดี

2. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว คุณลักษณะที่ 2 มีการศึกษา โดยศึกษาในประเด็น นักบริหารมืออาชีพ ควรได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษาเป็นอย่างต่ำ เป็นผู้ได้รับ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการบริหารการศึกษา และเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ เพื่อเพิ่มทักษะ ประสิทธิภาพใหม่ อันจะสามารถสร้างองค์การการเรียนรู้ได้ จากผลการวิจัยในประเด็นนี้ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ได้ให้ ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถวัลย์ หงษ์ไทย (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามทัศนะของครูผู้สอน 3 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติ เฉพาะตัว ด้านทักษะและความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านประสิทธิภาพและ ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา โดยรวมทุกด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีทัศนะต่อสภาพความเป็น ผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบสภาพความเป็นผู้บริหาร มืออาชีพ ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน ตามทัศนะของครูผู้สอน โดยรวมทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประสิทธิภาพและ ผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดย ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีสภาพความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่า

3. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว คุณลักษณะที่ 3 มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ โดยศึกษาในประเด็น นักบริหาร มืออาชีพ ควรมีน้ำเสียงการพูดน่าฟัง เข้าใจง่าย มีอารมณ์มั่นคง (EQ – Emotional Quotient) มีความเข้มแข็ง แต่ถ่อมตน มีกิริยามารยาทเป็นที่ยอมรับทางสังคม และการแต่งกายสอดคล้องกับ กาลเทศะ โดยสามารถแบ่งคุณลักษณะของบุคลิกภาพ เป็น 4 ด้าน คือ 1) บุคลิกภาพทางกาย 2) บุคลิกภาพทางอารมณ์และจิตวิทยา 3) บุคลิกภาพทางสังคม และ 4) บุคลิกภาพทาง สติปัญญา จากผลการวิจัยในประเด็นนี้ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็น ของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ได้ให้ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ บุญเรือง นันตะกุล (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดย เรียงลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ด้านบุคลิกภาพทางสติปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ทางอารมณ์ ด้านบุคลิกภาพทางกาย และด้านบุคลิกภาพทางสังคม และงานวิจัยของ สุเทพ เกิดผล (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและครูผู้สอน มีทัศนะต่อ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่เหมาะสมกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านวิชาการ และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ และงานวิจัยของ

กาลเทศะ และ 4) รูปแบบพฤติกรรมของผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอก คือ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ อุทิศตน ครองตนที่ดี มีความเมตตากรุณา และดำรงชีพอยู่ในความพอดี กล่าวโดยสรุป รูปแบบพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทัศนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนี้ 1) ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความเมตตากรุณา ความเสียสละ และการมีสัจจะ 2) ผู้บริหารประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม มีความเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติตนตามระเบียบของทางราชการ อุทิศตนและทุ่มเทให้แก่ทางราชการอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหารมีการครองตนที่ดี พัฒนาดนเองอยู่เสมอ ดำรงชีพอยู่ในความพอดีไม่หลงและมัวเมาในอบายมุข และงานวิจัยของ บุญเพ็ง พิลาล้ำ (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีต่อคุณสมบัติของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพทั้งโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลดต่ำสุด คือ ด้านเจตคติ ด้านทักษะ ด้านอื่นๆ และด้านความรู้ โดยผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ โดยสามารถปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างสม่ำเสมอ 2) ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหาร การศึกษา สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้านการศึกษาที่เกิดขึ้นได้อย่างฉับไว มีประสิทธิภาพ 3) เป็นบุคคลที่มีอุดมการณ์ในการทำงานโดยไม่เข้าไปฝักใฝ่กับการเมือง 4) เป็นบุคคลที่มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู 5) สามารถปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงานและบุคคลอื่น 6) มีความเสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน 7) ใช้เหตุและผลในการตัดสินใจดำเนินงาน เมื่อประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน 8) เป็นบุคคลที่ยึดกฎและระเบียบของทางราชการในการปฏิบัติงาน 9) เป็นผู้มีความหนักแน่นในตนเอง และสามารถตัดสินใจได้อย่างสมเหตุสมผล และ 10) ควรเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และงานวิจัยของ ประสงค์ ปาสิงห์ (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าด้านอื่น

5. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว คุณลักษณะที่ 5 มีความสามารถ ความชำนาญ โดยศึกษาในประเด็น นักบริหารมืออาชีพควรมีความสามารถ ความชำนาญในด้านต่างๆ กล่าวคือ มีความสามารถในด้านการบริหารจัดการศึกษาตามหลักวิชา การนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย บริหารโดยองค์คณะบุคคล การมีส่วนร่วม สามารถส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ประสานงานเพื่อผลงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีวิสัยทัศน์ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนเทคนิค เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง จากผลการวิจัยในประเด็นนี้ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหาร

มืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ได้ให้ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ศรี สนจิตร (2550, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี ในภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับสูง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค และงานวิจัยของ วินัย คำประดิษฐ์ (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 1-2 มีวิสัยทัศน์ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และงานวิจัยของ ถวัลย์ หงษ์ไทย (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามทัศนะของครูผู้สอน 3 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติเฉพาะตัว ด้านทักษะและความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านประสบการณ์และผลสำเร็จในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา โดยรวมทุกด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีทัศนะต่อสภาพความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก สำหรับประเด็นที่ผู้บริหารมีความต้องการพัฒนามากที่สุด 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อการพัฒนาโรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาว 2) ความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีวิสัยทัศน์สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์และนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล 3) ความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ในการวางแผนงาน แผนกลยุทธ์ การกำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน 4) ความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการแข่งขันผู้นำ เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ การบริหารเชิงกลยุทธ์ การใช้เทคนิคการบริหารสมัยใหม่และการบริหารคน 5) ความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และ 6) ความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (internet และ OA/IT) ในการบริหารงาน

6. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว คุณลักษณะที่ 6 มีความรู้สึกและรู้รอบ โดยศึกษาในประเด็น นักบริหารมืออาชีพควรมีรู้สึกและรู้รอบในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการศึกษา 3) ระเบียบกฎหมาย 4) บริบททางสังคม และ 5) การวิจัยทางการศึกษา จากผลการวิจัยในประเด็นนี้ พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา ได้ให้ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ พรหมชัย (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนา ดูงาน ลาศึกษาต่อ จัดหาเอกสารตำรา คู่มือครู ให้คำปรึกษาแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู สนับสนุนให้ครูใช้สื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และงานวิจัยของ อีสริย์ ปานงาม (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า กระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ดีเด่น ตามทัศนะของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับ

มากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดสรรทรัพยากร 3) ด้านการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ปฏิบัติงาน 4) ด้านการประสานงาน และ 5) ด้านการประเมินผล นอกจากนี้ทำให้ทราบถึงกระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ดำเนินการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญทุกขั้นตอน และงานวิจัยของ อนุชิต วรรณสุทธิ (2546, บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในอนาคต สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านความสามารถทางวิชาการ ผู้บริหารควรมีการวางแผน กำหนดนโยบายและเป้าหมายหลักของสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เป็นผู้ใฝ่รู้ เป็นนักอ่าน เป็นนักคิด เป็นนักเขียนและเขียนถึงสิ่งที่คิด สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ มีการวิเคราะห์ภารกิจขององค์กร เพื่อประกอบการกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน มีการคิดพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ รู้และเข้าใจกระบวนการประกันคุณภาพภายใน พร้อมสู่การประเมินภายนอก และมีการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และในด้านความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารควรมีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ มีการแสดงเจตนาอย่างสูงในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย มีเป้าหมายในการบริหารงานที่ชัดเจน มุ่งผลงานเป็นหลัก มีการสนับสนุนบุคลากรให้เกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนา ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคลากร โดยประสานงานเชิงบวก มีการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ และนำผลไปปรับปรุงแก้ไข มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ไสรส กันแก้ว (2550, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจูงใจ และการควบคุมงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด คือ ด้านการจูงใจรองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ และด้านการควบคุมงาน ตามลำดับ และงานวิจัยของ นิรุช ธรรมสุนทร (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า บทบาทการส่งเสริมการวิจัยในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ มานพ วรรณรักษ์ (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่ากิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่ ได้ปฏิบัติและสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับกิจกรรมที่ดำเนินการมากได้แก่ การแนะนำวิธีวิจัยในชั้นเรียน แนะนำการวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนแก้ปัญหาในชั้นเรียน กระตุ้นให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน และกระตุ้นให้ครูหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ

7. สรุปภาพรวม คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ใน 6 คุณลักษณะ ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา พบว่า ได้ให้ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อภิรักษ์ ทองจรัส (2550, บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามแนวปฏิรูปการศึกษาในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ กิตติภัช กนกธาดาสกุล (2548, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับลักษณะผู้บริหารมืออาชีพที่ผู้บริหารและครู มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ คือ เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความยุติธรรม วางแผนงาน ติดตามตรวจสอบอย่างเป็นระบบ มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง บริหารงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เป็นประชาธิปไตย รู้ข้อมูลข่าวสารทันการเปลี่ยนแปลง และมีบุคลิกภาพดีเหมาะสม แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สมาน พงษ์จำนงค์ (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดมี 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านความรู้ความสามารถ 4) ด้านทักษะทางการบริหาร และ 5) ด้านวิสัยทัศน์

8. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 กับ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษม บำเพ็ญทาน (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในทัศนะของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในทัศนะของข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามบุคลิกภาพ พบว่า ข้าราชการครูที่มีบุคลิกภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ สมาน พงษ์จำนงค์ (2549, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และวุฒิทางการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวม และรายด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ผู้วิจัยขอเสนอแนะ โดยแบ่งเป็นข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติมจากการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยระดับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้น คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพคุณลักษณะที่ 2 มีการศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยในระดับที่สูงกว่า ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความสามารถเชิงทักษะต่างๆ บุคลิกภาพของความเป็นผู้นำ และสติปัญญา ความเฉลียวฉลาด ให้เป็นผู้มีความรู้ มีความคิดอย่างผู้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล และมีทักษะในการบริหารจัดการในสถานการณ์ต่างๆ ให้เป็นไปด้วยความราบรื่น พร้อมทั้งต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนา และเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทางวิชาการ ส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาบุคลิกภาพ อย่างต่อเนื่อง

2. คุณลักษณะด้านการมีความรู้สึกและรู้รอบ โดยเฉพาะในประเด็นของบริบททางสังคม พบว่า ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้ที่สามารถบริหารได้ด้วยตนเอง ไม่รอรับการเปลี่ยนแปลงหรือการสั่งการ เพื่อรองรับการกระจายอำนาจที่จะได้รับในอนาคต ในขณะเดียวกัน ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน โดยเฉพาะองค์กรเอกชนที่มีศักยภาพในการสนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เข้ามามีบทบาทในการบริหารสถานศึกษา และเข้ามาเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน เช่น การส่งวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่บุคลากรของสถานศึกษา การสนับสนุนในการพัฒนาการเรียนการสอน การฝึกทักษะอาชีพ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการศึกษาในแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และทำการศึกษาจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย (stake holder) กลุ่มอื่นๆ โดยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคล (indepth interview) การสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะ (focus group) และการสัมภาษณ์ชุมชน (community interview) ซึ่งจะทำให้ทราบถึงข้อมูล และความคาดหวังของคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ในความคิดเห็นที่หลากหลาย และนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้

2. การศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ควรมีการศึกษาวิจัยคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารของนักการศึกษาอื่น เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่เหมาะสม และตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถอธิบายถึงคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ได้มากยิ่งขึ้น

3. ควรทำการศึกษาวิจัยถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการศึกษาอันเกิดจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ว่าส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาของชาติอย่างไร มากน้อยเพียงใด รวมทั้งศึกษาถึงวิธีการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้น แก่บุคลากรทางการศึกษาต่อไป